

Leidraad Ruimtelijke procedures onder de Omgevingswet, Gemeente Staphorst

Versie juli 2026

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Eén van de kerninstrumenten van de wet is het omgevingsplan. De Omgevingswet bepaalt dat alle (lokale) regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving worden gebundeld in één omgevingsplan. Hiertoe vindt de komende jaren een transitie plaats van 'oud' naar 'nieuw'. Deze leidraad licht toe hoe wij omgaan met particuliere initiatieven die niet passen in het (tijdelijk deel) omgevingsplan.

Tijdelijk omgevingsplan vanaf 1 januari 2024

Het Rijk heeft in de Omgevingswet bepaald dat op 1 januari 2024 iedere gemeente beschikt over een tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijk omgevingsplan bestaat uit (1) alle ruimtelijke besluiten van de gemeente (dit zijn alle bestemmings-, wijzigings-, uitwerkings- en exploitatieplannen), (2) de lokale geurverordening, (3) de Bodemkwaliteitskaart, vastgestelde veiligheidscontouren Bevi en de hogere waarde besluiten volgens de Wet geluidhinder en (4) de Bruidsschat.

Transitiefase omgevingsplan tot 1 januari 2032

Op de pagina [Transitie naar een omgevingsplan](#) is beschreven hoe de gemeente Staphorst werkt aan de totstandkoming van één gebiedsdekkend omgevingsplan voor 2032. De gemeenteraad heeft op 9 juni 2026 het wijzigingsbesluit omgevingsplan Staphorst dorp-Rouveen vastgesteld en daarmee is de eerste stap gezet. Wij werken nu verder aan het omzetten van het deelgebied IJhorst-Punthorst.

Omgevingsvergunning of wijziging omgevingsplan?

Als het college van B&W mee wil werken aan een particuliere ontwikkeling die niet past in het omgevingsplan, kan dat op twee manieren. Er kan een omgevingsvergunning voor het afwijken van het omgevingsplan worden verleend of de raad wordt voorgesteld het omgevingsplan te wijzigen. Dit laatste is, gelet op de eisen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), niet zo eenvoudig als het klinkt.

Inmiddels zijn wij in staat het omgevingsplan te wijzigen, maar dit blijft een uitdagend proces. Zeker als we meerdere wijzigingsprocedures tegelijk uitvoeren. IPLO, Geonovum en de softwareleveranciers adviseren dan ook om niet te veel wijzigingsprocedures tegelijk uit te voeren. De uitdaging ligt vooral in het goed op elkaar afstemmen van wijzigingen in planregels en achterliggende geometrie in de verschillende versies als deze tegelijk in procedure zijn (samenloop).

Een ander aandachtspunt blijft de bredere reikwijdte van het omgevingsplan ten opzichte van het voormalige bestemmingsplan. Met het eerste wijzigingsbesluit voor het deelgebied Staphorst dorp-Rouveen beschikken wij over een goede basisstructuur, het casco, van het gemeentebrede omgevingsplan. Deze eerste wijziging van het omgevingsplan bevat nu voornamelijk bouw-, gebruiks- en aanlegactiviteiten uit het bestemmingsplan. Deze moeten voor andere deelgebieden nog gebiedsspecifiek worden uitgebouwd. Denk bijvoorbeeld aan cultuurhistorische waarden in de Streek. Ook moet de regels voor milieuactiviteiten en regels uit diverse verordeningen (zoals de APV) nog in het omgevingsplan verwerkt.

Vandaar dat wij voorlopig er nog voor kiezen om per ontwikkeling te bekijken welke procedure het beste past en uitvoerbaar is (voor alle betrokken partijen). We volgen bij deze afweging de onderstaande route.

1. Check of de ontwikkeling met een (B)OPA gerealiseerd kan worden

De (B)OPA is een omgevingsvergunning voor een (buitenplanse) omgevingsplanactiviteit. In de eerste twee jaar Omgevingswet blijkt dat dit instrument vrijwel altijd toegepast kan worden voor (particuliere) ontwikkelingen. Is dit toch niet mogelijk dan is een wijziging van het omgevingsplan nodig. Vooralsnog geven wij hier geen toepassing aan voor (kleine) particuliere initiatieven. Als u denkt dat een wijziging van het omgevingsplan voor uw initiatief toch noodzakelijk is, vragen wij u contact op te nemen met de plancoördinator via omgevingsplan@staphorst.nl.

2. Wacht op de mogelijkheid tot wijziging omgevingsplan met STOP-TPOD

Er zijn projecten die een gemeentelijk projectleider toegewezen hebben gekregen. Deze dienen een algemener belang. Het gaat om onze eigen projecten en projectinitiatieven van derden waarin met de gemeente wordt samengewerkt. Wanneer deze projecten niet met een BOPA mogelijk zijn wordt een wijzigingsprocedure omgevingsplan gestart.

Doordat de transitie ook verder gaat biedt dit de kans om ook de (technische kant van) de samenloop van procedures te ervaren. Deze ervaring gaat ons helpen om op langere termijn ook voor particuliere initiatieven weer een wijzigingsprocedure omgevingsplan aan te kunnen bieden. Dit eventueel gebundeld in één wijzigingsprocedure.

Conclusie

We gebruiken de (B)OPA voor particuliere initiatieven. Bij een project met gemeentelijk belang stemmen de gemeentelijk projectleider en plancoördinator af of dit project met een BOPA of via een wijzigingsbesluit omgevingsplan in procedure gaat.

Heeft u vragen over deze leidraad? Neemt u dan contact op met het planteam omgevingsplan. Dit kan via (0522) 467 467 of omgevingsplan@staphorst.nl en wij denken met u mee.